

หัวข้อภาคินิพนธ์	กระบวนการนโยบายห้วยบนดินของไทย : เปรียบเทียบ ระหว่างรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์
ชื่อผู้เขียน	นางภิรมย์ ธรรมศิริ
แผนกวิชา/คณะ	สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

ภาคินิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการนโยบายห้วยบนดินของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับนโยบายของรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และเสนอแนะการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับกับสถานการณ์ปัจจุบัน การศึกษาใช้วิธีพรรณนา (Description) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ (Document research)

ผลการศึกษาพบว่าทั้งรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ต่างดำเนินนโยบายห้วยบนดินเหมือนกัน แต่เป้าหมายของนโยบายแตกต่างกันคือ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร มีเป้าหมายเพื่อปราบปรามผู้มีอิทธิพลเถื่อน และนำเงินจากห้วยใต้คืนซึ่งไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้เป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย รัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ มีเป้าหมายเพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนหันกลับไปเล่นห้วยใต้คืนเพราะกลัวผลกระทบทางเศรษฐกิจ

กระบวนการนโยบายห้วยบนดินของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีความชัดเจนกว่ารัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เพราะ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร บริหารประเทศนานกว่าและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

การสร้างวาระนโยบายเข้าสู่ผู้มีอำนาจตัดสินใจ (Agenda-setting) ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร มีนายกรัฐมนตรีเป็นตัวแสดงหลัก รัฐบาลของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ มีนายจรัล ภัคดีธนากุล ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นตัวแสดงหลัก

การตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายของทั้งสองรัฐบาลเหมือนกัน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นตัวแสดงหลัก รัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ตัดสินใจกำหนดนโยบายห้วยบนดินต่อจากรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพราะไม่ต้องการให้ประชาชนหันกลับไปเล่นห้วยใต้คืน ขณะที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีเป้าหมายเพื่อเงินรายได้จากการจำหน่ายห้วยบนดิน เพื่อนำไปใช้จ่ายในโครงการประชานิยมต่างๆ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementation) รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีตัวแสดงหลักคือสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ที่เน้นการผลิตหวยบนดินออกจำหน่าย และแบ่งผลกำไรให้ภาคส่วนต่างๆ เพื่อหาผู้สนับสนุนนโยบาย รัฐบาลของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ตัวแสดงหลักคือหม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล ซึ่งให้ความสำคัญต่อการแก้ไขพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ.2517 เพื่อให้หวยเป็นดินเป็นสิ่งที่ถูกตามกฎหมาย

การประเมินผลนโยบาย (Policy implementation) ทั้งสองรัฐบาลต่างยอมรับว่ารายได้จากการจำหน่ายหวยบนดินมีมาก แต่มีทั้งผู้สนับสนุนและต่อต้านนโยบาย ผู้สนับสนุนนโยบายส่วนใหญ่เป็นประชาชนผู้เล่นหวยและผู้จำหน่ายหวยบนดิน สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่ผู้ต่อต้านนโยบายคือนักวิชาการและองค์กรอิสระที่ให้ความสำคัญต่อศีลธรรมและสังคม ในสมัยรัฐบาลของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ที่ไม่สามารถจำหน่ายหวยบนดินได้ ทำให้ประชาชนหันกลับไปเล่นหวยใต้ดินเพิ่มขึ้น

การต่อเนื่อง การทดแทน และการสิ้นสุดนโยบาย (Policy maintenance, succession & termination) รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดำเนินนโยบายหวยบนดิน แต่ปรับนโยบายเพื่อเพิ่มจำนวนผู้เล่นและหาผู้สนับสนุนนโยบาย โดยเพิ่มรางวัลแจ็กพอต และโครงการนำรายได้คืนสู่สังคม แต่นโยบายหวยบนดินของรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ อยู่ในภาวะสุญญากาศ คือไม่เป็นที่แน่ชัดว่านโยบายจะดำเนินต่อไปอย่างไร

ความขัดแย้งของการดำเนินนโยบายหวยบนดิน เกิดจากการมองปัญหาที่แตกต่างกันคือกลุ่มที่ให้การสนับสนุนนโยบายเห็นว่าหวยเป็นสิ่งที่อยู่แล้ว รัฐบาลควรเปลี่ยนหวยใต้ดินให้เป็นหวยบนดิน ส่วนกลุ่มผู้ต่อต้านนโยบายเห็นว่าหวยเป็นภัยต่อจริยธรรมและศีลธรรมของประชาชน รัฐบาลไม่ควรกำหนดนโยบายหวยบนดิน

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหวยบนดินดำเนินต่อไป รัฐบาลของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ควรส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมองปัญหาโดยความเป็นจริงของสังคม เพื่อให้เห็นปัญหาในทุกมิติ รวมถึงใช้วิธีโน้มน้าวผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ให้เปลี่ยนมุมมองการมองปัญหาไม่ควรมุ่งเฉพาะประเด็นทางด้านศีลธรรม และควรควบคุมการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเพื่อไม่ให้เป็นการโฆษณาหวยบนดิน พร้อมทั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรวมในการกำหนดนโยบายและการปราบปรามหวยใต้ดิน